

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiae R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacrae
Theologiae Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

§. 3. Argumentorum solutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

tamen videmus, bruta facilius appetere obiectum iucundum, quod pluries illud sentire: ergo eodem modo potest de voluntate philosophari: si enim in bruto memoria actus præteriti sufficiens est, ut facilius, & iucundè loca quærat, & obiecta appetat, quæ sibi commoda, & grata sunt, ut est expertum, & ut fugiat locum, in quo semel cecidit, vel aliquid mali euenit, & ut abhorreat herbam, quæ semel nociuam inuenit, cur in homine, cuius intellectus memoria est lógè excellentior, actus memoriæ, seu notitia circa bonitatem obiecti non erit sufficiens, ut voluntas facilius, & citius illud appetat; & eadem notitia circa malitiam non voluntatem retardabit, ut tardius, & difficilius in obiectum feratur?

20 Sextò efficacissimè ad hominem contra P. Vasquez probò, hos habitus non esse necessarios. Assèrit enim sapientissimus Pater 1.2. disp. 79. n. 47. assuetudine actuum supernaturalium species in dies facilitare potentiam ad similes actus, sine aliis habitibus acquisitis: ergo eodem prorsus modo dici potest assuetudine actuum naturalium species facilitare potentiam ad actus similes naturales, sine nouis habitibus.

21 Septimò idem argumento efficacissimè insto etiam ad hominem contra P. Soar. Docet Soar sect. 11. n. 42. voluntatem eodem habitu instructam posse habere maiorem facilitatem ad actus virtutis in hac materia potius, quàm in illa, quin hæc facilitas proueniat ab habitu; sed ab aliis causis, quas ipse assignat, videlicet, ex meliori dispositione intellectus, vel aliarum potentialium, seu organorum, quæ virtuti deseruiunt, & ex consuetudine exercendi actus virtutis in hac materia, ex qua prouenit, ut species intellectuales facilius eam proponant, quia memoria præteritæ experientie, & consuetudinis non parum iuuat, ut obiectum statim proponatur ut connaturale, & appetendum, & ex phantasia, quæ propositioni obiecti deseruit. Tandem ex ipsa dispositione corporis, quia, etiamsi quis sit propensus ad poenitentiam, facilius eam exercebit ieiuniis, quàm flagellis, si in illis est consuetus, & non in his; quod, ait Soar, non ex habitu poenitentie, sed ex ipsa corporis dispositione, & imaginatione procedere. Ex quo sic arguo. Sine nouo habitu admittit Soar nouam facilitatem: ergo facilitas non oritur necessariò ab habitibus; sed à causis, suprà assignatis: ergo habitus nullo modo sunt necessarij, neque possunt inferri ex facilitate potentie, quia facilitas potest tribui causis, ab ipso Soar assignatis.

22 Octauò. Hæc sententia suaderi potest, quia secundum illam faciliè intelligitur, quomodo habitus in cognitione, & speciebus consistentes reddant potentiam facilem: & in quo genere concurrant: quomodo intendantur, & minuantur: quomodo vniantur: & quam habeant vnitatem; quomodo producantur, & corrumpantur. Quæ omnia secundum hanc sententiam difficultate omnino carent, & in opinione sententie admittentis habitus distinctos à cognitione, & speciebus, vix percipi possunt. Vide quæ dicam Punct. 4. ubi de modo, quo in aliorum sententia habitus concurrant ad actus, qui vix possit explicari. Ex quo argumentum desumes, ad hanc sententiam abigendam.

§. III.

Argumenta soluta.

23 Neque difficile est, respondere argumentis, quæ probant admittendos esse habitus distinctos à cognitione, & speciebus, ut ex solutione illorum constabit. Arguit Arriaga. Potest alicui proponi obiectum, ut bonum physicè, in quo nullam timet difficultatem, neque rationem mali apprehendit præter offensam Dei: v. g. in comedendo cibo prohibito, permanente cognitione eiusdem bonitatis physice & malitie moralis, v. g. offensæ Dei; quo quis magis se exercet in comedendo cibo prohibito, est facilius in illo appetendo: ergo hæc facilitas non potest prouenire ex cognitione, neque ex speciebus obiecti. Respondeo negando antecedens: quia, cum quis per comestionem cibi prohibiti facilius est, in illo appetendo, non habet eandem cognitionem obiecti. Quia, licet forsan ex parte obiecti eandem malitiam, & bonitatem cognoscat, bonitas physica intensius, & viuacius proponitur per nouas species, quas experientia actus præteriti relinquit, & consequenter remissiùs cognoscitur malitia moralis: quia, ut dicebam suprà, raptus intellectus intensiore cognitione physice bonitatis est minus expeditus, utpote virtutis finitæ ad cognitionem malitie moralis, & aliis cuiuscumque obiecti.

Ideo ex experientia sæpe maiorem conuenientiam physicam, hoc est, maiorem delectabilitatem in comestione cibi prohibiti potest detegere, quàm apprehensione obiecti non experti voluntati propoſita.

Neque obici potest contra sententiam istam, quod contra ex illa Christum habitum habitum vitiosum ex eo, quod habeat perfectissimam cognitionem obiecti delectabilis, & peccaminosi: quia ego non constituo habitum præcise in hac cognitione: sed in cognitione bonitatis, quæ trahit voluntatem ad amandum obiectum, & in negatione alius cognitionis, quæ magis retrahat eandem voluntatem ad eodem obiecto. Christus autem cognitione delectabilitatis obiecti peccaminosi non trahitur ad illam amandum, quia non potest obiectum peccaminosum amare actu elicitò, si per impossibile concipiamus ipsum trahi, & inclinari ad peccatum, non ex eo inferitur, habere habitum vitiosum, quia intensius, & efficacius proponitur obiectum oppositum peccato; quia Christus rem perfectè callens, maiorem conuenientiam ex parte obiecti, & ex parte modi percipit semper in negatione peccati, quàm in peccato: imò Christus non minorem conuenientiam obiecti, adhuc physicè percipit in obiecto delectabili, quàm homines, quia Christus rem cognoscit, sicuti est, ac proinde cognoscit conuenientiam physicam obiecti delectabilis esse caducam, & non posse appetitum satiare; homo autem illam sibi representat longè maiorem ac est. Apprehendit enim in obiecto delectabili conuenientiam quæ caret, & sæpe existimat prosecutione illius appetitum esse sedandum. Rem cape vno verbo. Habitus & facilitas semper dicuntur cognitionem practicam obiecti: Christus verò, utpote impeccabilis non habuit cognitionem practicam peccati, ac proinde habere non potuit peccaminosum habitum.

Obici. hanc sententiam de medio tollere virtutes morales acquisitas. Respondeo, hanc sententiam non tollere virtutes morales acquisitas, sed eas constituere in speciebus, & actibus intellectus, sicut Soar, & alij virtutes intellectuales constituent, in quo nullum est inconueniens.

Obici. insuper sequi ex hac sententia: dari habitum constitutum in cognitione, & speciebus ante omnem actum, ac proinde habitus generari haudquaquam ex actibus. Antecedens probatur. Ante omnem actum potest esse voluntas facilis in prosecutione alicuius obiecti, si illi proponatur maior conuenientia, quàm disconuenientia: quod sæpe concessimus. Respondeo ante omnem actum posse voluntatem, habere hanc facilitatem; non tamen dicendam esse habitum, quia ante repetitionem actuum illa facilitas est faciliè mobilis à subiecto: quia, si experientia aliter inueniatur obiectum, quàm est apprehensum, cessabit illa facilitas: si verò obiectum experientia comprobetur, ut primò fuit apprehensum, illa facilitas magis radicabitur, & difficilius poterit à subiecto dimoueri, & habitus dicetur.

§. IV.

Nonnulla ad præcedentem opinionem spectantia explicantur.

24 Secundum modum suprà datum tota facilitas ad aliquem actum formaliter consistit in cognitione practica experimentalis, proponente obiectum, & in negatione cognitionis, retrahentis ab hoc obiecto: quia tamen cognitio quælibet est faciliè transiens, & formaliter sumpta regulariter non diu durat, non in hac cognitione poni totam rationem habitus congruum est; quia semper habitum vocamus id quod difficilè mouetur à subiecto, & ex natura sua est diu durans. Duplicem facilitatem distinguo, formalem vnam, radicalem aliam. Facilitas formalis consistit in cognitione modò explicata, & negatione alterius cognitionis. Facilitas radicalis in speciebus experientie acquisitis, ex quibus oritur hæc experimentalis cognitio, inuitans ad obiectum, & in negatione aliarum specierum experientie acquisitarum, à quibus oriretur cognitio, quæ maiorem bonitatem proponeret in obiecto opposito, & viuacius illius conuenientiam representaret, fortiusque retraheret ab hoc obiecto, ad quod inuitat hæc cognitio. Ex his facilitatibus potiori iure radicalis rationem habitus sortitur, quia est difficilè mobilis, & diu durans.

25 Ex hoc inferes: posse aliquem hominem actu esse facilem ad aliquod obiectum amplectendum, & non habere habitum